

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

25 iunie 2015 *

„Trimitere preliminară — Apropierea legislațiilor — Asigurare directă, alta decât asigurarea de viață — Directiva 92/49/CEE — Articolele 15, 15a și 15b — Evaluarea prudențială a achizițiilor și a majorărilor de participații calificate — Posibilitate de a impune o restricție sau o cerință la aprobarea unui proiect de achiziție”

În cauza C-18/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de College van Beroep voor het bedrijfsleven (Țările de Jos), prin decizia din 30 decembrie 2013, primită de Curte la 16 ianuarie 2014, în procedurile

CO Sociedad de Gestión y Participación SA,

Depsa 96 SA,

INOC SA,

Corporación Catalana Occidente SA,

La Previsión 96 SA,

Grupo Catalana Occidente SA,

Grupo Compañía Española de Crédito y Caución SL,

Atradius NV,

Atradius Insurance Holding NV,

J.-M. Serra Farré,

M.-A. Serra Farré,

J. Serra Farré

împotriva

De Nederlandsche Bank NV,

și

* Limba de procedură: neerlandeza.

De Nederlandsche Bank NV

împotriva

CO Sociedad de Gestión y Participación SA,

Depsa 96 SA,

INOC SA,

Corporación Catalana Occidente SA,

La Previsión 96 SA,

Grupo Catalana Occidente SA,

Grupo Compañía Española de Crédito y Caución SL,

Atradius NV,

Atradius Insurance Holding NV,

J.-M. Serra Farré,

M.-A. Serra Farré,

J. Serra Farré,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președinte de cameră, doamna K. Jürimäe, domnii J. Malenovský (raportor) și M. Safjan și doamna A. Prechal, judecători,

avocat general: domnul P. Mengozzi,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 26 noiembrie 2014,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru CO Sociedad de Gestión y Participación SA, Depsa 96 SA, INOC SA, Corporación Catalana Occidente SA, La Previsión 96 SA, Grupo Catalana Occidente SA, Grupo Compañía Española de Crédito y Caución SL, Atradius NV, Atradius Insurance Holding NV, precum și pentru domnul J.-M. Serra Farré și doamnele M.-A. Serra Farré și J. Serra Farré, de S. Kröner-Rosmalen, de R. Raas și de J. van Angeren, avocaten;
- pentru De Nederlandsche Bank NV, de A. Boorsma și de B. Drijber, avocaten;
- pentru guvernul olandez, de M. Bulterman, de M. Noort și de B. Koopman, în calitate de agenți;
- pentru guvernul belgian, de J.-C. Halleux și de M. Jacobs, în calitate de agenți;
- pentru guvernul estonian, de K. Kraavi-Käerdi, în calitate de agent;

- pentru guvernul francez, de D. Colas și de F. Fize, în calitate de agenți;
- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de A. De Stefano, avvocato dello Stato;
- pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes, de M. Rebelo, de E. Ferreira și de I. Palma Ramalho, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de F. Wilman și de K.-P. Wojcik, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 12 februarie 2015,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 15, 15a și 15b din Directiva 92/49/CEE a Consiliului din 18 iunie 1992 de coordonare a actelor cu putere de lege și actelor administrative privind asigurarea generală directă și de modificare a Directivelor 73/239/CEE și 88/357/CEE (A treia directivă privind „asigurarea generală”) (JO L 228, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 2, p. 53), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2007/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 septembrie 2007 (JO L 247, p. 1) (denumită în continuare „Directiva 92/49”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între CO Sociedad de Gestión y Participación SA, Depsa 96 SA, INOC SA, Corporación Catalana Occidente SA, La Previsión 96 SA, Grupo Catalana Occidente SA, Grupo Compañía Española de Crédito y Caución SL, Atradius NV, Atradius Insurance Holding NV, precum și domnul J.-M. Serra Farré și doamnele M.-A. Serra Farré și J. Serra Farré (denumiți în continuare „CO Sociedad de Gestión y Participación și alții”), pe de o parte, și De Nederlandsche Bank NV (Banca Centrală a Țărilor de Jos, denumită în continuare „DNB”), pe de altă parte, în legătură cu cerințele pe care aceasta din urmă le-a impus la aprobarea proiectelor de achiziție de participații calificate la capitalul Atradius NV (denumită în continuare „ATNV”).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 92/49

- 3 Considerentul (1) al Directivei 92/49 are următorul cuprins:

„întrucât este necesară realizarea pieței interne în sectorul asigurării generale directe, atât din punctul de vedere al libertății de stabilire, cât și din punctul de vedere al libertății de a presta servicii, pentru a facilita ca întreprinderile de asigurare cu sediul social în Comunitate să acopere riscuri din interiorul Comunității”.

- 4 Articolul 1 litera (g) din Directiva 92/49 definește noțiunea „participație calificată” ca fiind deținerea într-o întreprindere, direct sau indirect, a cel puțin 10 % din capital sau din drepturile de vot sau orice altă posibilitate de a exercita o influență semnificativă asupra administrării întreprinderii în care este deținută participația.

- 5 Articolul 15 alineatul (1) din Directiva 92/49, al cărui text rezultă din Directiva 2007/44, prevede:

„Statele membre impun oricărei persoane fizice sau juridice sau unor astfel de persoane care acționează concertat (denumite în continuare «potențialul achizitor»), care a decis fie să achiziționeze, direct sau indirect, o participație calificată într-o întreprindere de asigurare sau să majoreze, direct sau indirect, o astfel de participație calificată într-o întreprindere de asigurare, astfel încât proporția drepturilor de vot sau a capitalului deținut să fie egală sau mai mare de 20 %, 30 % sau 50 % sau astfel încât întreprinderea de asigurare să devină filiala lor (denumit în continuare «proiect de achiziție»), să notifice mai întâi în scris autoritățile competente ale întreprinderii de asigurare în cadrul căreia intenționează să achiziționeze ori să majoreze o participație calificată, indicând valoarea participației vizate și informațiile relevante [...]”

- 6 Articolul 15a din Directiva 92/49, al cărui text rezultă din Directiva 2007/44, prevede:

„(1) [...]”

Autoritățile competente au la dispoziție un termen de cel mult șaiszeci de zile lucrătoare de la data confirmării scrise de primire a notificării și a tuturor documentelor pe care statele membre solicită să fie anexate notificării în baza listei menționate la articolul 15b alineatul (4) (denumită în continuare «termen de evaluare»), pentru a realiza evaluarea prevăzută la articolul 15b alineatul (1) (denumită în continuare «evaluarea»).

[...]

(5) În cazul în care autoritățile competente nu se opun proiectului de achiziție, în cursul termenului de evaluare, aceasta se consideră aprobată.

[...]

(7) Statele membre nu pot impune cerințe mai stricte decât cele prevăzute de prezenta directivă pentru notificarea autorităților competente și pentru aprobarea de către acestea a unor achiziții directe sau indirecte de capital sau de drepturi de vot.”

- 7 Articolul 15b din Directiva 92/49, al cărui text rezultă din Directiva 2007/44, prevede:

„(1) La examinarea notificării prevăzute la articolul 15 alineatul (1) și a informațiilor menționate la articolul 15a alineatul (2), autoritățile competente evaluează, pentru a asigura administrarea sănătoasă și prudentă a întreprinderii de asigurare vizate de achiziție și ținând seama de posibila influență a potențialului achizitor asupra întreprinderii de asigurare, caracterul adecvat al potențialului achizitor, precum și soliditatea financiară a proiectului de achiziție, pe baza tuturor criteriilor următoare:

- (a) reputația potențialului achizitor;
- (b) reputația și experiența oricărei persoane care va conduce activitatea întreprinderii de asigurare în urma proiectului de achiziție;
- (c) soliditatea financiară a potențialului achizitor, în special în ceea ce privește tipul de activitate desfășurată și prevăzută a se desfășura în cadrul întreprinderii de asigurare vizate de proiectul de achiziție;

(d) capacitatea întreprinderii de asigurare de a respecta și de a continua să respecte cerințele prudențiale care îi revin în temeiul prezentei directive și, după caz, în temeiul altor directive, [...] în special cerința ca grupul din care va face parte să aibă o structură care să permită exercitarea unei supravegheri eficiente, schimbul eficient de informații între autoritățile competente și împărțirea responsabilităților între autoritățile competente;

[...]

(2) Autoritățile competente se pot opune proiectului de achiziție numai în cazul în care există motive rezonabile în acest sens, în conformitate cu criteriile stabilite la alineatul (1), sau în cazul în care informațiile furnizate de potențialul achizitor sunt incomplete.

[...]”

Directiva 2007/44

8 Considerentele (2), (3), (6) și (7) ale Directivei 2007/44 au următorul cuprins:

„(2) Cadrul juridic nu prevede până acum nici criteriile detaliate pentru o evaluare prudențială a proiectului de achiziție și nici o procedură pentru aplicarea lor. Se impune clarificarea criteriilor și a procesului de evaluare prudențială pentru a asigura securitatea juridică, claritatea și previzibilitatea necesară în ceea ce privește procesul de evaluare și rezultatul acestuia.

(3) Rolul autorităților competente atât în cazurile naționale, cât și în cele transfrontaliere ar trebui să fie acela de a efectua evaluarea prudențială pe baza unei proceduri transparente și clare și a unui set limitat de criterii de evaluare clare, de natură strict prudențială. Astfel, este necesară precizarea clară a criteriilor aplicabile în evaluarea prudențială a acționarilor și a organelor de conducere în legătură cu un proiect de achiziție și stabilirea unei proceduri clare de aplicare. [...] Prezenta directivă nu ar trebui să împiedice autoritățile competente să țină seama de angajamentele luate de către potențialul achizitor de a întruni cerințele prudențiale în temeiul criteriilor de evaluare stabilite de prezenta directivă, cu condiția de a nu se aduce atingere drepturilor pe care prezenta directivă le conferă potențialului achizitor.

[...]

(6) [...] [A]rmonizarea maximă a procedurii și a criteriilor de evaluare prudențială în întreaga Comunitate, fără ca statele membre să introducă norme mai stricte, este esențială. În consecință, pragurile de notificare a unui proiect de achiziție sau a unei cesiuni a unei participații calificate, procedura de evaluare, lista criteriilor de evaluare și alte dispoziții ale prezentei directive aplicabile evaluării prudențiale a proiectelor de achiziție ar trebui să fie armonizate în cea mai mare măsură. [...]

(7) Pentru a asigura claritatea și previzibilitatea procedurii de evaluare, ar trebui să se stabilească un termen maxim pentru finalizarea evaluării prudențiale. Pe durata procedurii de evaluare, autoritățile competente ar trebui să poată întrerupe acest termen numai o singură dată și numai pentru a solicita informații suplimentare, după care autoritățile ar trebui să finalizeze evaluarea în termenul maxim de evaluare. [...] [A]ceasta nu ar trebui să împiedice autoritățile competente să se opună proiectului de achiziție, după caz, în orice moment în cursul termenului maxim de evaluare. Cooperarea dintre potențialul achizitor și autoritățile competente ar trebui să rămână, prin urmare, intrinsecă pentru întreaga durată a termenului de evaluare. Între potențialul achizitor și autoritatea competentă a entității reglementate vizate de proiectul de achiziție pot surveni

contacte regulate chiar și înainte de o notificare formală. O asemenea cooperare ar trebui să implice un efort sincer de a se sprijini reciproc, pentru a evita, de exemplu, cererile neprevăzute de informații sau transmiterea de informații cu întârziere în cursul termenului de evaluare.”

Dreptul olandez

- 9 DNB este autoritatea competentă pentru aprobarea achiziției sau a cesiunii unei participații calificate într-o întreprindere de asigurări în Țările de Jos.
- 10 Conform articolului 3:95 alineatul 1 din Legea privind supravegherea financiară (Wet op het financieel toezicht) din 28 septembrie 2006, în versiunea aplicabilă situației de fapt din litigiul principal (denumită în continuare „Wft”), achiziția unei „participații calificate” într-o întreprindere de asigurări este subordonată eliberării prealabile a unui „certificat privind lipsa obiecțiilor” întocmit de DNB. Potrivit articolului 1:1 din Wft, prin „participație calificată” se înțelege „deținerea, în mod direct sau indirect, a cel puțin 10 % din capitalul subscris al unei întreprinderi sau posibilitatea directă sau indirectă de a exercita cel puțin 10 % din drepturile de vot într-o întreprindere sau posibilitatea directă sau indirectă de a exercita un control comparabil într-o întreprindere”.

- 11 Articolul 3:100 din Wft prevede:

„[DNB] eliberează un certificat privind lipsa obiecțiilor pentru o operațiune prevăzută la articolul 3:95 alineatul 1, cu excepția cazului în care:

- a. operațiunea poate să conducă sau conduce la exercitarea unei influențe asupra întreprinderii financiare vizate prin care este compromisă administrarea sănătoasă și prudentă a acesteia;
- b. dacă operațiunea este una dintre cele prevăzute la articolul 3:95 alineatul 1 literele a, d sau e, operațiunea poate să conducă sau conduce la situația în care întreprinderea financiară vizată este asociată unor persoane în cadrul unei structuri de control formale sau *de facto*, care este atât de netransparentă încât riscă să împiedice exercitarea adecvată a supravegherii acestei întreprinderi financiare sau
- c. cu privire la o operațiune prevăzută la articolul 3:95 alineatul 1 literele a, d sau e, operațiunea poate să conducă sau conduce la o evoluție nedorită a sectorului financiar.”
- 12 În temeiul articolului 3:104 alineatul 1 din Wft:

„[DNB] poate impune restricții sau cerințe la eliberarea certificatului privind lipsa obiecțiilor prevăzut la articolului 3:95 alineatul 1 [...], ținând seama de interesele pe care articolele 3:100 și, respectiv, 3:101 din Wft urmăresc să le protejeze.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 13 Atradius Credit Insurance NV (denumită în continuare „ACINV”), cu sediul în Amsterdam (Țările de Jos), este o întreprindere de asigurări de credit a cărei activitate principală este asigurarea întreprinderilor împotriva riscului de neplată. Această societate aparține grupului Atradius, condus de societatea holding ATNV.
- 14 În anul 2007, Grupo Catalana Occidente SA (denumită în continuare „GCO”), cu sediul în Barcelona (Spania), a decis să achiziționeze, în mod direct sau indirect, controlul a 64,23 % din capitalul ATNV.

- 15 Prin decizia din 13 august 2007, DNB a eliberat către GCO un certificat privind lipsa obiecțiilor în temeiul articolelor 3:95 și 3:100 din Wft.
- 16 GCO și filialele sale au decis în continuare să realizeze o operațiune de majorare a participației lor la capitalul ATNV, astfel încât să poată controla, în mod direct sau indirect, cvasitotalitatea capitalului acestei societăți.
- 17 Prin decizia din 25 mai 2010, DNB a eliberat, pentru această ultimă operațiune, un certificat privind lipsa obiecțiilor, în sensul articolelor 3:95 și 3:100 din Wft. Ea a impus însă în decizia respectivă trei cerințe, și anume, în primul rând, ca ATNV și societățile din grupul Atradius să își dea concursul la supravegherea prudențială a ACINV și a ATNV, în special prin furnizarea oricărei informații a cărei comunicare ar fi solicitată de DNB, în al doilea rând, ca repartizarea de dividende de către ATNV și ACINV să nu conducă la situația în care ratele lor de solvabilitate să fie inferioare anumitor praguri și, în al treilea rând, ca cel puțin o jumătate dintre membrii consiliilor de supraveghere ale ATNV și ACINV să fie independenți de acționari și ca un membru independent să fie președintele consiliului ACINV.
- 18 Prin decizia din 20 iulie 2010, DNB a hotărât să modifice decizia din 13 august 2007 pentru a impune în mod retroactiv aceleași cerințe precum cele care erau cuprinse în decizia din 25 mai 2010.
- 19 CO Sociedad de Gestión y Participación și alții au formulat reclamații în fața DNB împotriva deciziilor din 25 mai 2010 și din 20 iulie 2010, în măsura în care, prin acestea, DNB a impus cerințe cu privire la certificatele privind lipsa obiecțiilor pe care le eliberase.
- 20 Întrucât aceste reclamații au fost respinse cu privire la partea esențială a motivelor printr-o decizie a DNB din 8 decembrie 2010, CO Sociedad de Gestión y Participación și alții au formulat o acțiune la Rechtbank Rotterdam (Tribunalul din Rotterdam).
- 21 Printr-o hotărâre din 4 august 2011, această instanță a declarat inadmisibile concluziile în anulare formulate împotriva primei cerințe care a fost impusă prin deciziile DNB din 25 mai 2010 și din 20 iulie 2010, pentru motivul că această cerință trebuia să fie analizată ca o simplă cerere pe care DNB o adresa ATNV și societăților din grupul Atradius de a-i transmite informațiile a căror comunicare le-ar putea-o solicita. În schimb, Rechtbank Rotterdam a anulat aceste decizii în ceea ce privește impunerea celei de a doua și a celei de a treia cerințe. Astfel, instanța menționată a considerat că, deși Directiva 92/49 nu se opunea ca DNB să impună anumite cerințe odată cu eliberarea certificatelor privind lipsa obiecțiilor, acestea din urmă nu puteau fi adresate decât persoanelor care au formulat cererea de eliberare a certificatului privind lipsa obiecțiilor în cauză. Or, în speță, cea de a doua și cea de a treia cerință impuse de DNB priveau ATNV și ACINV, iar nu CO Sociedad de Gestión y Participación și alții.
- 22 Considerând, în orice caz, că Directiva 92/49 se opunea recunoașterii posibilității DNB de a impune cerințe speciale prin certificatele privind lipsa obiecțiilor în discuție în litigiul principal, CO Sociedad de Gestión y Participación și alții au formulat apel împotriva hotărârii Rechtbank Rotterdam în fața College van Beroep voor het bedrijfsleven (curte de apel pentru contenciosul administrativ în materie economică), în același timp cu DNB, care a formulat de asemenea apel împotriva acestei hotărâri. În fața instanței respective, CO Sociedad de Gestión y Participación și alții amintesc că dispozițiile Directivei 92/49, rezultate din Directiva 2007/44, au ca obiect, după cum menționează considerentul (6) al acestei ultime directive, să realizeze o „armonizare maximă” a procedurii și a evaluărilor prudențiale. Or, din moment ce aceste dispoziții nu prevăd posibilitatea autorității naționale competente în materia controlului prudențial al achizițiilor și al majorărilor de participații calificate într-o întreprindere de asigurări (denumită în continuare „autoritatea națională competentă”) de a impune restricții sau cerințe în deciziile prin care aceasta aprobă un proiect de achiziție sau de

majorare a unei participații calificate într-o întreprindere de asigurări, Directiva 92/49 ar trebui interpretată în sensul că se opune ca această autoritate să poată impune în deciziile respective astfel de restricții sau cerințe.

- 23 Cu această ocazie, instanța de trimitere a arătat că înțelege să interpreteze dispozițiile coroborate ale articolelor 3:100 și 3:104 din Wft în conformitate cu dispozițiile Directivei 2007/44.
- 24 În aceste condiții, College van Beroep voor het bedrijfsleven a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) În situația în care aprobă în mod expres un proiect de achiziție în sensul articolului 15a din Directiva 92/49, autoritatea competentă este autorizată să impună odată cu această aprobare restricții sau cerințe în temeiul dispozițiilor legale naționale? Este relevant faptul că aceste restricții sau cerințe se întemeiază pe angajamentele luate de către potențialul achizitor și la care se referă considerentul (3) al Directivei 2007/44?
- 2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, restricțiile sau cerințele impuse de autoritatea competentă trebuie să fie necesare în sensul în care, în lipsa acestora, evaluarea în raport cu criteriile prevăzute la articolul 15b alineatul (1) din Directiva 92/49 ar obliga autoritatea competentă să se opună proiectului de achiziție?
- 3) În măsura în care impunerea unor restricții sau cerințe este admisibilă, articolul 15b alineatul (1) din Directiva 92/49 creează în beneficiul autorității competente un temei pentru formularea în cadrul achiziției a unor cerințe cu privire la «corporate governance» a întreprinderii vizate de proiectul de achiziție, cum ar fi compunerea consiliului de supraveghere pe două niveluri?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 25 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă Directiva 92/49 trebuie interpretată în sensul că se opune ca autoritatea națională competentă să impună, în temeiul legislației naționale aplicabile, la aprobarea proiectelor de achiziție restricții sau cerințe, indiferent dacă acestea sunt din proprie inițiativă sau prin formalizarea unor angajamente propuse de potențialul achizitor.
- 26 În această privință, în ceea ce privește termenii utilizați de Directiva 92/49, trebuie arătat că nicio dispoziție a acesteia nu prevede în mod explicit posibilitatea autorităților naționale competente de a impune restricții sau cerințe la aprobarea proiectelor de achiziție.
- 27 Cu toate acestea, potrivit unei jurisprudențe constante, în vederea interpretării dispozițiilor unui act al dreptului Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acestora, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de acest act (a se vedea în acest sens Hotărârea SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punctul 34).
- 28 În ceea ce privește contextul, trebuie arătat că articolul 15a alineatul (7) din Directiva 92/49 prevede că statele membre nu pot impune cerințe mai stricte decât cele prevăzute de această directivă pentru aprobarea de către autoritățile naționale competente a proiectelor de achiziție.

- 29 Rezultă, *a contrario*, că trebuie să se considere că statele membre sunt autorizate de această dispoziție să supună aprobarea proiectelor de achiziție de către autoritățile naționale competente unor cerințe mai puțin stricte decât cele prevăzute de Directiva 92/49, cu condiția respectării criteriilor enumerate la articolul 15b alineatul (1) din această directivă.
- 30 Or, o dispoziție prin care un stat membru conferă autorității competente, în situația în care, în temeiul articolului 15b alineatul (2) din această directivă, ea ar fi putut în mod valabil să se opună achiziției, puterea de a impune restricții sau cerințe la aprobarea proiectelor de achiziție este de natură să supună această aprobare unor cerințe mai puțin stricte decât cele prevăzute de Directiva 92/49.
- 31 În consecință, Directiva 92/49 trebuie interpretată în sensul că nu se opune ca un stat membru să autorizeze, într-o situație în care o decizie de opoziție ar putea fi adoptată în mod valabil în temeiul articolului 15b alineatul (2) din această directivă, autoritatea națională competentă să impună restricții sau cerințe la aprobarea proiectelor de achiziție, fie din proprie inițiativă, fie prin formalizarea unor angajamente propuse de potențialul achizitor, cu condiția, astfel cum rezultă din considerentul (3) al Directivei 2007/44, de a nu se aduce atingere drepturilor pe care această ultimă directivă și, prin urmare, Directiva 92/49, le conferă potențialului achizitor.
- 32 Această concluzie este confirmată atât de obiectivul urmărit de Directiva 92/49, care este, după cum prevede considerentul (1) al acesteia, realizarea pieței interne în sectorul asigurării generale directe sub dublul aspect al libertății de stabilire și al liberei prestări a serviciilor, cât și de obiectivul urmărit de evaluarea prudenciale, care este, după cum rezultă din articolul 15b din Directiva 92/49, asigurarea administrării sănatoase și prudente a întreprinderii de asigurare vizate de achiziție.
- 33 Astfel, pe de o parte, posibilitatea recunoscută autorității naționale competente, într-o situație în care ar putea în mod valabil să se opună unor proiecte de achiziție, de a le aproba impunând potențialilor achizitori restricții sau cerințe este de natură să favorizeze exercitarea libertății de stabilire și a liberei prestări a serviciilor în sectorul asigurării directe, alta decât asigurarea de viață. Pe de altă parte, impunerea de către această autoritate a unor restricții sau cerințe la aprobarea proiectelor de achiziție poate contribui la reducerea riscului de deteriorare a solvabilității întreprinderii de asigurări vizate, în urma unei modificări a acționariatului de referință.
- 34 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că Directiva 92/49 trebuie interpretată în sensul că directiva menționată nu se opune ca un stat membru să autorizeze în temeiul legislației sale naționale, într-o situație în care autoritatea națională competentă ar putea să se opună în mod valabil unui proiect de achiziție în temeiul articolului 15b alineatul (2) din aceeași directivă, această autoritate să impună restricții sau cerințe la aprobarea proiectelor de achiziție, fie din proprie inițiativă, fie prin formalizarea unor angajamente propuse de potențialul achizitor, cu condiția de a nu se aduce atingere drepturilor pe care directiva menționată le conferă acestui potențial achizitor.

Cu privire la a doua întrebare

- 35 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă Directiva 92/49 trebuie interpretată în sensul că autoritatea națională competentă este obligată să impună potențialului achizitor restricții sau cerințe înainte de a se putea opune proiectului de achiziție și, în caz afirmativ, dacă astfel de restricții sau cerințe trebuie stabilite în raport cu criteriile prevăzute la articolul 15b alineatul (1) din această directivă.
- 36 Trebuie arătat că articolul 15b alineatul (2) din Directiva 92/49 prevede că autoritatea națională competentă se poate opune proiectului de achiziție numai în cazul în care există motive rezonabile în acest sens, în conformitate cu criteriile stabilite la articolul 15b alineatul (1) din această directivă sau în cazul în care informațiile furnizate de potențialul achizitor sunt incomplete.

- 37 Dat fiind că textul articolului 15b alineatul (2) din directiva menționată nu prevede în mod explicit obligația autorității naționale competente de a adopta restricții sau cerințe înainte de a se putea opune proiectului de achiziție, existența unei astfel de obligații nu poate fi dedusă din această dispoziție.
- 38 În consecință, autoritatea națională competentă poate să se opună proiectului de achiziție fără să fie obligată în prealabil să impună restricții sau cerințe potențialului achizitor.
- 39 În aceste condiții, dat fiind că din considerentul (7) al Directivei 2007/44 rezultă că autoritatea națională competentă și potențialul achizitor trebuie să coopereze, dovedind un efort sincer de a se sprijini reciproc, în cadrul evaluării proiectului de achiziție în raport cu criteriile prevăzute la articolul 15b alineatul (1) din Directiva 92/49, această autoritate este obligată, în cazul în care potențialul achizitor ar fi dispus să își asume angajamente față de autoritatea respectivă, să examineze cu cea mai mare atenție dacă stabilirea eventuală de restricții sau cerințe ținând seama de aceste angajamente răspunde în mod suficient motivelor rezonabile pe care le-a identificat și ar fi, astfel, de natură să permită aprobarea proiectului de achiziție.
- 40 În orice caz, autoritatea națională competentă nu poate utiliza posibilitatea de care dispune de a impune potențialului achizitor restricții sau cerințe de această natură decât în anumite limite.
- 41 Astfel, rezultă, mai întâi, din textul articolului 15b alineatul (2) din Directiva 92/49, precum și din considerentele (2), (3) și (6) ale Directivei 2007/44 că lista criteriilor care sunt prevăzute la articolul 15b alineatul (1) din Directiva 92/49 și în raport cu care trebuie efectuată evaluarea prudențială a proiectului de achiziție are un caracter exhaustiv.
- 42 Acest caracter exhaustiv este confirmat de textul articolului 15a alineatul (7) din Directiva 92/49, potrivit căruia statele membre nu pot impune cerințe mai stricte decât cele prevăzute de prezenta directivă pentru notificarea autorităților competente și pentru aprobarea de către acestea a unor achiziții directe sau indirecte de capital sau de drepturi de vot.
- 43 În aceste condiții, restricțiile sau cerințele pe care autoritatea națională competentă le poate impune, după caz, la aprobarea unui proiect de achiziție nu se pot întemeia pe un criteriu de evaluare care nu ar figura printre cele enumerate la articolul 15b alineatul (1) din Directiva 92/49.
- 44 În continuare, trebuie amintit că, atunci când o autoritate națională adoptă măsuri care intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, acestea trebuie să fie conforme principiilor generale ale acestui drept, cum ar fi în special principiul proporționalității, care impune ca măsurile respective să fie de natură să atingă obiectivul vizat și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestuia (a se vedea în special în acest sens Hotărârea ABNA și alții, C-453/03, C-11/04, C-12/04 și C-194/04, EU:C:2005:741, punctul 68).
- 45 În consecință, atunci când autoritatea națională competentă decide să impună restricții sau cerințe la aprobarea unui proiect de achiziție, acestea nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru ca achiziția să îndeplinească criteriile enumerate la articolul 15b alineatul (1) din Directiva 92/49.
- 46 În consecință, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că Directiva 92/49 trebuie interpretată în sensul că autoritatea națională competentă nu este obligată să impună potențialului achizitor restricții sau cerințe înainte de a se putea opune proiectului de achiziție. Atunci când autoritatea respectivă decide să impună restricții sau cerințe la aprobarea unui proiect de achiziție, acestea nu se pot întemeia pe un criteriu care nu figurează printre cele enumerate la articolul 15b alineatul (1) din directiva menționată și nici nu pot depăși ceea ce este necesar pentru ca proiectul de achiziție să îndeplinească aceste criterii.

Cu privire la a treia întrebare

- 47 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 15b alineatul (1) din Directiva 92/49 trebuie interpretat în sensul că oferă autorității naționale competente un temei pentru a impune potențialului achizitor o cerință în privința guvernantei corporative privind, precum în cauza principală, componența consiliilor de supraveghere ale întreprinderilor de asigurări vizate.
- 48 Mai întâi, din articolul 15b alineatul (1) litera (d) din Directiva 92/49 rezultă că autoritățile naționale competente pot să se opună proiectului de achiziție pentru un motiv privind capacitatea întreprinderii de asigurări vizate de a respecta și de a continua să respecte, dacă s-ar realiza achiziția, cerințele prudențiale care îi revin în special în temeiul acestei directive, subînțelegându-se că, potrivit dispoziției menționate, capacitatea unei întreprinderi de asigurări de a respecta și de a continua să respecte cerințele prudențiale presupune ca grupul din care urmează să facă parte are o structură care permite autorităților competente să exercite o supraveghere eficientă.
- 49 Rezultă că articolul 15b alineatul (1) din Directiva 92/49 trebuie interpretat în sensul că autoritatea națională competentă poate, în principiu, să impună la aprobarea proiectelor de achiziție restricții sau cerințe referitoare la guvernanta corporativă, astfel încât să fie garantată existența unei astfel de structuri.
- 50 În continuare, astfel cum s-a constatat deja la punctul 45 din prezenta hotărâre, pentru ca o cerință să fie conformă Directivei 92/49, această cerință nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru a permite ca proiectul de achiziție să îndeplinească criteriile prevăzute la articolul 15b alineatul (1) din această directivă.
- 51 În speță, cea de a treia cerință, referitoare la guvernanta corporativă a ATNV și a ACINV, care a fost impusă de DNB în deciziile sale din 25 mai 2010 și din 20 iulie 2010, privește componența consiliilor de supraveghere ale acestor două societăți, DNB solicitând ca acestea să fie compuse, cel puțin jumătate, din membri independenți de acționari și ca un membru independent să fie președintele consiliului ACINV.
- 52 În această privință, se poate considera în mod legitim că o cerință care vizează să fie asigurată independența organului de supraveghere al unei societăți poate contribui la calitatea și la fiabilitatea informației prudențiale pe care aceasta trebuie să o furnizeze, informație care este necesară pentru ca autoritatea competentă să poată exercita o supraveghere eficientă asupra acestei societăți.
- 53 În consecință, o astfel de cerință poate fi considerată, în principiu, ca privind un criteriu care figurează printre cele enumerate la articolul 15b alineatul (1) din Directiva 92/49.
- 54 Or, dat fiind că, pe de o parte, consiliul de supraveghere constituie un organ de supraveghere, și nu un organ de decizie, și dat fiind că, pe de altă parte, la finalizarea celor două achiziții în discuție în litigiul principal, GCO și filialele sale vor controla cvasitotalitatea capitalului ATNV și al ACINV, cerința respectivă nu pare, la prima vedere, să depășească ceea ce este necesar pentru a permite DNB să se asigure că aceste achiziții respectă criteriul prevăzut la articolul 15b alineatul (1) litera (d) din Directiva 92/49.
- 55 Cu toate acestea, instanța de trimitere trebuie să verifice dacă o astfel de situație se regăsește într-adevăr în speță, ținând seama de toate împrejurările din litigiul principal, în special de natura și de întinderea puterilor acordate de reglementarea națională consiliului de supraveghere și președintelui acestuia.

56 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că articolul 15b alineatul (1) din Directiva 92/49 trebuie interpretat în sensul că nu se opune, în principiu, ca autoritatea națională competentă să impună o cerință în privința guvernantei corporative privind, precum în cauza principală, componenta consiliilor de supraveghere ale întreprinderilor de asigurări vizate de achiziția proiectată. Revine instanței de trimitere sarcina să aprecieze, ținând seama de toate împrejurările din litigiul principal, dacă această cerință este necesară pentru a permite ca achizițiile în discuție în litigiul principal să îndeplinească criteriile prevăzute de această dispoziție.

Cu privire la cheltuielile de judecată

57 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

- 1) **Directiva 92/49/CEE a Consiliului din 18 iunie 1992 de coordonare a actelor cu putere de lege și actelor administrative privind asigurarea generală directă și de modificare a Directivelor 73/239/CEE și 88/357/CEE (A treia directivă privind „asigurarea generală”), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2007/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 septembrie 2007 trebuie interpretată în sensul că directiva menționată nu se opune ca un stat membru să autorizeze în temeiul legislației sale naționale, într-o situație în care autoritatea națională competentă ar putea să se opună în mod valabil unui proiect de achiziție în temeiul articolului 15b alineatul (2) din aceeași directivă, această autoritate să impună restricții sau cerințe la aprobarea proiectelor de achiziție, fie din proprie inițiativă, fie prin formalizarea unor angajamente propuse de potențialul achizitor, cu condiția de a nu se aduce atingere drepturilor pe care directiva menționată le conferă acestui potențial achizitor.**
- 2) **Directiva 92/49, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2007/44, trebuie interpretată în sensul că autoritatea națională competentă nu este obligată să impună potențialului achizitor restricții sau cerințe înainte de a se putea opune proiectului de achiziție. Atunci când autoritatea respectivă decide să impună restricții sau cerințe la aprobarea unui proiect de achiziție, acestea nu se pot întemeia pe un criteriu care nu figurează printre cele enumerate la articolul 15b alineatul (1) din directiva menționată și nici nu pot depăși ceea ce este necesar pentru ca proiectul de achiziție să îndeplinească aceste criterii.**
- 3) **Articolul 15b alineatul (1) din Directiva 92/49, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2007/44, trebuie interpretat în sensul că nu se opune, în principiu, ca autoritatea națională competentă să impună o cerință în privința guvernantei corporative privind, precum în cauza principală, componenta consiliilor de supraveghere ale întreprinderilor de asigurări vizate de achiziția proiectată.**

Revine instanței de trimitere sarcina să aprecieze, ținând seama de toate împrejurările din litigiul principal, dacă această cerință este necesară pentru a permite ca achizițiile în discuție în litigiul principal să îndeplinească criteriile prevăzute de această dispoziție.

Semnături